

<http://www.luju.ro/ccr-loveste-pe-mandatele-sri-o-noua-motivare-istorica-impotriva-implicarii-sri-in-anchetele-penale-reglementarea-posibilitatii-conferirii-calitatii-de-mijloc-de-proba-inregistrari-ccr-ce-rezulta-din-activitatile-specifice-culegerii-de-informatii-care-presu>

CCR LOVESTE PE MANDATELE SRI – O noua motivare istorica impotriva implicarii SRI in anchetele penale: “Reglementarea posibilitatii conferirii calitatii de mijloc de proba inregistrariilor ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului nu este insotita de un ansamblu de norme care sa permita contestarea legalitatii acestora in conditii de efectivitate” (Decizia)

Scris de Bogdan GALCA | Data: 15.06.2020 19:35

Curtea Constitutionala a pus o noua cruce Binomului DNA-SRI printr-o motivare istorica care stabileste ca procurorii nu vor mai putea folosi ca mijloace de proba inregistrariile facute pe mandate de siguranta nationala. Motivul: inculpatii nu au posibilitatea sa conteste probele rezultate in urma interceptarilor realizate de SRI in baza unor mandate de siguranta nationala.

Prin **Decizia 55/2020 a CCR**, Serviciul Roman de Informatii condus de **Eduard Hellvig (foto)** este scos din anchetele penale. Curtea a luat in discutie sesizarea formulata de fostul presedinte al Camerei Deputatilor Valeriu Zgonea privind solutionarea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor **art.139 alin.(3) din Codul de procedura penala**:

“Inregistrariile prevazute in prezentul capitol, efectuate de parti sau de alte persoane, constituie mijloace de proba

cand privesc propriile convorbiri sau comunicari pe care le-au purtat cu tertii. Orice alte inregistrari pot constitui mijloace de proba daca nu sunt interzise de lege”.

si ale **art.11 alin.(1) lit.d) din Legea nr.51/1991 privind securitatea nationala a Romaniei:**

“Informatii din domeniul securitatii nationale pot fi comunicate: [...] d) organelor de urmarire penala, cand informatiile privesc savarsirea unei infractiuni”.

Judecatorii constitutionali, in majoritate, arata in motivarea deciziei facute publica luni, 15 iunie 2020, ca judecatorul trebuie sa poata verifica atat legalitatea probelor rezultate in urma inregistrarilor efectuate de SRI in baza unui mandat de siguranta nationala, cat si a procedurii probatoriu prin care acestea au fost obtinute.

Extrem de important: CCR precizeaza ca asta presupune inclusiv verificarea legalitatii incheierii prin care s-a incuviintat masura, precum si a mandatului emis cu aceasta ocazie. Mandat emis de Inalta Curte de Casatie si Justitie. Astfel, avand in vedere ca mandatele pe siguranta nationala sunt emise de ICCJ, dar multe dintre procese sunt judecate de instante de grad inferior, se ajunge in situatia in care instante ierarhic inferioare celei care a emis mandatul sa aiba competenta verificarii probelor: ***“Or, consacrarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie, prin Legea nr.51/1991, ca instanta specializata in domeniul autorizarii activitatii specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului presupune si o anumita competenta specializata a acesteia, strict determinata de lege”.***

CCR mai arata ca in cazul probelor ce rezulta din interceptarile SRI, legiuitorul nu a reglementat o procedura specifica aplicabila in cazul contestarii legalitatii acestora. **Astfel, Curtea constata ca judecatorul de camera preliminara se va vedea nevoit sa analizeze legalitatea probelor fie prin raportare la dispozitiile din Legea 51/1991, fie la cele din Codul de procedura penala, care sunt total diferite.**

Totodata, CCR mentioneaza in motivare ca activitatea procesual penala este destinata constatarii existentei sau inexistentei unei infractiuni, identificarii persoanei care a savarsit-o, avand ca scop tragerea la raspundere penala a persoanei vinovate. Si constata ca scopul in care sunt utilizate activitatile intreprinse in domeniul securitatii nationale este diferit de cel al activitatii procesual penale: ***“Primele se axeaza pe cunoasterea, prevenirea si inlaturarea amenintarilor interne sau externe cu scopul realizarii securitatii nationale, iar celelalte au ca scop tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savarsit infractiuni”.***

Astfel, daca judecatorul de camera preliminara va adopta ca reper prevederile Codului de procedura penala, se ajunge in situatia in care legalitatea probelor sa fie verificata prin raportare la un act normativ care nu a fost luat in considerare la momentul autorizarii masurii. Concluzionand, Curtea arata ca ***“reglementarea posibilitatii conferirii calitatii de mijloc de proba inregistrarilor ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului nu este insotita de un ansamblu de norme care sa permita contestarea legalitatii acestora in conditii de efectivitate”.***

Motiv pentru care, in majoritate, CCR a admis exceptia de neconstitutionalitate si a constatat ca dispozitiile art.139 alin.(3) teza finala din Codul de procedura penala sunt constitutionale in masura in care nu privesc inregistrarile rezultate ca urmare a efectuarii activitatilor specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau libertati fundamentale ale omului desfasurate cu respectarea prevederilor legale, autorizate potrivit Legii nr.51/1991.

Prezentam pasaje din decizia CCR, pe care o atasam integral la finalul articolului:

“Curtea observa ca activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului (ca si masurile de supraveghere tehnica reglementate de Codul de procedura penala) sunt supuse, in mod obligatoriu, incuviintarii prealabile a unui judecator. Cu toate acestea, Curtea subliniaza, astfel cum a retinut in propria jurisprudenta, ca a respins deja rationamentul care conduce la concluzia potrivit careia calitatea de magistrat a celui care dispune sisupravegheaza inregistrarile implica, ipso facto, legalitatea si conformitatea acestora cu art.8 din Conventie, un astfel de rationament facand inoperant orice recurs formulat de partile interesate.

Cu alte cuvinte, legalitatea inregistrarilor ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului, care sunt folosite in procesul penal, trebuie verificata respectand aceleasi garantii procedurale aplicabile in cazul folosirii in cursul procesului

penal a inregistrarii ce rezulta din aplicarea sistemului reglementat de Codul de procedura penala.

Astfel, Curtea constata ca in cadrul procesului penal judecatorul trebuie sa poata verifica atat legalitatea mijlocului de proba- inregistrarii ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului, cat si a procedurii probatoriu prin care acestea au fost obtinute, acest fapt presupunand verificarea inclusiv alegalitatii incheierii prin care s-a incuviintat masura, precum si a mandatului emis cu aceasta ocazie.

In acest context, Curtea constata ca procedura de contestare a legalitatii inregistrarii - mijloace de proba ce rezulta din aplicarea sistemului reglementat de Codul de procedura penala, precum si criteriile ce trebuie avute in vedere de judecatorul de camera preliminara in cadrul acestui demers judiciar, se desprind din dispozitiile procesual penale.

Pe de alta parte, Curtea constata ca in cazul inregistrarii - mijloace de proba ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului, legiuitorul nu a reglementat o procedura specifica aplicabila in cazul contestarii legalitatii acestora.

Astfel, Curtea constata ca judecatorul de camera preliminara se va vedea nevoit sa analizeze legalitatea acestora din urma prin raportare fie la dispozitiile relevante din Legea nr.51/1991, fie la cele din Codul de procedura penala, care difera in mod evident.

Pe de alta parte, Curtea a observat ca activitatea procesual penala este destinata constatarii existentei sau inexistentei unei infractiuni, identificarii persoanei care a savarsit-o, cunoasterii imprejurarilor care contribuie la aflarea adevarului in procesul penal, necesare pentru justa solutionare a cauzei, avand ca scop tragerea la raspundere penala a persoanei vinovate. Asa fiind, Curtea a constatat ca scopul in care sunt utilizate activitatile intreprinse in domeniul securitatii nationale este diferit de cel al activitatii procesual penale.

Primele se axeaza pe cunoasterea, prevenirea si inlaturarea amenintarilor interne sau externe cu scopul realizarii securitatii nationale, iar celelalte au ca scop tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savarsit infractiuni. Astfel, intr-o interpretare sistematica si teleologica, rezulta ca Legea nr.51/1991 si Codul de procedura penala au finalitati diferite, care se reflecta si in scopul pentru care este dispusa autorizarea unor activitati specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau libertati fundamentale ale omului/masura supravegherii tehnice.

Cu alte cuvinte, existenta unei situatii care constituie amenintare la adresa securitatii nationale nu presupune in mod automat si necesar pregatirea sau savarsirea unei infractiuni contra securitatii nationale, mijloacele de preintampinare a amenintarilor la adresa securitatii nationale neputandu-se rezuma la combaterea infractiunilor (Decizia nr.91 din 28 februarie 2018, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr.348 din 20 aprilie 2018, paragrafele 53-56).

Or, daca judecatorul de camera preliminara va adopta ca reper prevederile Codului de procedura penala, se ajunge in situatia in care, desi activitatea specifica culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului a fost autorizata potrivit Legii nr.51/1991, legalitatea mijlocului de proba si a procedurii probatoriu prin care acestea au fost obtinute se va verifica prin raportare la un act normativ care nu a fost luat in considerare la momentul autorizarii masurii.

Pe de alta parte, in afara implicatiilor evidente ale finalitatilor diferite ale activitatilor intreprinse in domeniul securitatii nationale si ale activitatilor procesual penale, daca judecatorul de camera preliminara va adopta ca reper prevederile Legii nr.51/1991 se ajunge in situatia in care instante ierarhic inferioare celei care a emis mandatul au competenta verificarii elementelor ce tin de legalitatea mijlocului de proba.

Curtea observa ca, daca in cazul supravegherii tehnice, dispusa potrivit Codului de procedura penala, legalitatea administrarii probelor este realizata, in principiu, de o instanta egala in grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnica, in cazul mandatelor emise in temeiul Legii nr.51/1991, analiza legalitatii acestora este realizata, de cele mai multe ori, de instante ierarhic inferioare celei care a emis mandatul (emiterea mandatului fiind realizata intotdeauna de Inalta Curte de Casatie si Justitie).

Or, consacrarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie, prin Legea nr.51/1991, ca instanta specializata in domeniul autorizarii activitatii specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului presupune si o anumita competenta specializata a acesteia, strict determinata de lege.

Asa fiind, Curtea constata ca reglementarea posibilitatii conferirii calitatii de mijloc de proba inregistrarilor ce rezulta din activitatile specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati fundamentale ale omului nu este insotita de un ansamblu de norme care sa permita contestarea legalitatii acestora in conditii de efectivitate. Prin simpla reglementare a posibilitatii conferirii calitatii de mijloc de proba acestor inregistrari, fara crearea cadrului adecvat care sa confere posibilitatea contestarii legalitatii acestora, legiuitorul a legiferat fara a respecta cerintele de claritate si previzibilitate (...)

Respinge, ca inadmisibila, exceptia de neconstitutionalitate a dispozitiilor art.11 alin.(1) lit.d) din Legea nr.51/1991 privind securitatea nationala a Romaniei, exceptie ridicata de Valeriu Stefan Zgonea in Dosarul nr.48938/3/2017/a1 al Tribunalului Bucuresti – Sectia I penala – Judecatorul de camera preliminar.

Admite exceptia de neconstitutionalitate, ridicata de acelasi autor in acelasi dosar, si constata ca dispozitiile art.139 alin.(3) teza finala din Codul de procedura penala sunt constitutionale in masura in care nu privesc inregistrarile rezultate ca urmare a efectuarii activitatilor specifice culegerii de informatii care presupun restrangerea exercitiului unor drepturi sau libertati fundamentale ale omului desfasurate cu respectarea prevederilor legale, autorizate potrivit Legii nr.51/1991”.

[* Cititi aici Decizia CCR](#)